



ו' בניסן תש"ף
31 במארס 2020
חוזר ח-06 - 2612

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי

הנדון: התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה

(הוראת שעה)

(ניהול בנקאי תקין הוראה מספר 250)

מבוא

1. על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, ובתוך כך על כל משק בית פרטי ועסק, ועל מנת לסייע למשקי הבית ולעסקים לצלוח את התקופה המאתגרת, להלן שורה של צעדים מקלים שגיבשנו להוראת שעה.
2. ההתאמות בהוראה זו נועדו לאפשר לתאגידים הבנקאיים ולחברות כרטיסי האשראי את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו. עם זאת, נדגיש כי חשוב ביותר שהחלטות לגבי מתן אשראי וסיוע לעסקים ומשקי בית יהיו בהתאם להערכת הסיכונים ותאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי בכל מקרה לגופו. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, ובאישור הנגיד, קבעתי את הוראת ניהול בנקאי תקין הבאה כמפורט להלן.

עיקרי עדכון ההוראה

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון (סעיף 3.א.).

3. במקום האמור בסעיף 40(ב) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 (להלן – הוראה 201), יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:
 - 3.1. יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-8%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9%.
 - 3.2. יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-11.5%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית יחזיק ביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5%.

דברי הסבר

לנוכח הצורך בסיוע ותמיכה במשק הכלכלי ולאור עודפי הון גדולים של הבנקים בישראל אנו מפחיתים את יעדי ההון המזעריים כפי שעשו רשויות פיקוח רבות בעולם בשיעור ב-1% מיחסי ההון המזעריים הנדרשים במהלך העסקים הרגיל: יחס הון רובד 1 לא יפחת מ- 8% במקום מ-9% ויחס הון כולל לא יפחת מ- 11.5% במקום 12.5%: בנק שנכסיו במערכת הבנקאית שווה או עולה על 24% נדרש ליחס הון רובד 1 9% במקום 10% וליחס הון כולל 12.5% במקום 13.5%. כדי לאפשר לבנקים לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחסי ההון לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם; אנו מצפים כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון אגב הפחתת דרישת ההון לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי ולא לצורך מטרות אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד או רכישה עצמית. מובהר כי אין בהפחתת דרישת ההון כדי לגרוע מהצורך בחיתום אשראי אחראי ובניהול מוקפד של הסיכונים. על אף האמור, נדרשים הבנקים לוודא כי בכל עת הם מחזיקים הון הולם אשר יהיה זמין בנקל, ככל שיידרש.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים (סעיף 11.א.).

4. בסוף סעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין 331 יבוא "(*)"; בתחתית העמוד תיווסף הערת שוליים: "(*) ראו דברי ההסבר לתיקון הוראת ניהול בנקאי מספר 201 מיום 31 במרץ 2020 במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250".

דברי הסבר

במסגרת הוראת השעה תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 שבמסגרתו הפחיתה המפקחת על הבנקים את יחסי ההון המזעריים שהתאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד בהם. כאמור בדברי ההסבר לתיקון זה, ההפחתה נועדה לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי ולא למטרות אחרות. בהתאם המפקחת על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים שהם יעשו שימוש בעודפי ההון שייווצרו מהפחתת דרישות ההון כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק ולא לצורך חלוקת דיבידנד או רכישה עצמית כל עוד הוראת השעה בתוקף.

יתר על כן, ספק שאפשר לערוך תחזית בכתב מבוססת בדבר יחסי ההון כנדרש בסעיף 4 להוראה בתקופת משבר הקורונה ואי הוודאות הנובעת מהתפתחות המשבר, ולכן גם מסיבה זאת נכון להימנע מביצוע חלוקה כל עוד הוראת השעה בתוקף.

עדכון הקובץ

5. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(3/20) [2] 250-1-4	(3/20) [1] 250-1-3

בכבוד רב,

ד"ר חדוה בר
המפקחת על הבנקים

התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)

מבוא

1. מטרת הוראת שעה זאת להעניק הקלות רגולטוריות במספר תחומים, וזאת על רקע התפתחות אירוע וירוס הקורונה והשלכותיו הכלכליות האפשריות, וכדי לסייע למשקי הבית, לעסקים ולמשק להתמודד עם אתגרי אירוע זה.

תחולה

2. ההוראה תחול על תאגיד שהוראת הניהול הבנקאי הרלוונטית חלה עליו.

התאמות בהוראות המפקח על הבנקים

3. המפקח רשאי לקבוע הוראות מסוימות שונות מאלו המפורטות להלן, לרבות התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין, שיחולו על תאגיד מסוים, או לפטור במקרים חריגים תאגיד מהוראה מסוימת כאשר קיימים טעמים מיוחדים שבהם ראה לנכון לעשות כן, ומנימוקים שיירשמו.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון

3.א. במקום האמור בסעיף 40(ב) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201, יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

1. "(ב) (1) יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-8%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9%.

(2) יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-11.5%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית יחזיק ביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5%."

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא דירקטוריון

4. על אף האמור בסעיפים 49(א) ו-49(ד) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן – הוראה 301), דירקטוריון התאגיד הבנקאי רשאי לקיים ישיבות דירקטוריון שלא על ידי כינוס ישיבה פרונטאלית.

5. יראו השתתפות באמצעות שימוש באמצעי תקשורת בהתאם להוראות סעיף 49 להוראה 301, כנוכחות פיזית לעניין סעיף 41 להוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A בנושא טיפול בתלונות ציבור

6. על אף האמור בסעיפים 9(א), 9(ב) ו-9(ג) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A, תשובת התאגיד הבנקאי והודעתו ללקוח בדבר זכותו של הלקוח להשיג על החלטת התאגיד הבנקאי בפני הפיקוח על הבנקים, יכול שיינתנו בכתב או שיימסרו בעל פה; תאגיד בנקאי נדרש לתעד כל תשובה והודעה כאמור שנמסרו ללקוח בעל פה; תאגיד בנקאי רשאי לתת תשובה ללקוח ולציין בה עיקרי נימוקיו בלבד, ובמקרים חריגים שיתועדו רשאי התאגיד הבנקאי לא לנמק את תשובתו.

7. בסעיף 10(א) להוראה 308A בסופה יבוא: "או בפרק זמן ארוך יותר שקבע המפקח לגבי כלל התלונות בשל נסיבות חריגות ושהודעה עליו פורסמה באתר האינטרנט של בנק ישראל."

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בנושא מגבלת חבות ענפית

8. בסעיף 5(ב)1. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, במקום "לא יעלה על 20%" יבוא "לא יעלה על 22%".

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות

עובר ושב

9. בסעיף 4(א) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325 (להלן- הוראה 325) במקום "יום עסקים אחד" יבוא "3 ימי עסקים", ובסוף הסעיף יבוא "בסעיף זה, "בקשת לקוח לכבד חיוב מסוים"- לרבות בדרך של מתן הוראת תשלום על ידי הלקוח או דרישת תשלום לפי הרשאה לחיוב חשבון שנתן הלקוח".

10. יתווסף סעיף 9 להוראה "תאגיד בנקאי רשאי שלא ליישם את האמור בהוראה זו על חריגות בסכומים שלא יעלו על 5,000 ש"ח ל"אשראי לאנשים פרטיים", ובסכומים שלא יעלו על 100,000 ש"ח ל"אשראי מסחרי", כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור, כאשר ישנה מסגרת אשראי קיימת בחשבון הלקוח. שיעור הריבית בחריגה לא יעלה על הריבית שנקבעה במסגרת האשראי האחרונה אשר הוסכמה עם הלקוח. בתוך 3 ימי עסקים מהיווצרות החריגה הבנק יצור קשר עם הלקוח לצורך יידועו על החריגה, יציג לו את האפשרויות העומדות בפניו ויוסכם ביניהם אופן המשך הטיפול בחריגה."

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור

11. על אף האמור בסעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329, תאגיד בנקאי רשאי לאשר הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70% בכפוף להצהרת הלווה כי ההלוואה אינה מיועדת למטרת רכישת דירה נוספת (דירה להשקעה).

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים

11.א. בסוף סעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 יבוא: "(*)": בתחתית העמוד תיווסף הערת שוליים: "(*) ראו דברי ההסבר לתיקון הוראת ניהול בנקאי מספר 201 מיום 31 במארס 2020 במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250".

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית

12. אחרי סעיף 13 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355, יבוא:

"פתיחת סניפים בתקופה של חשש ממשי לפגיעה בבריאות הציבור

13.א. (א) לנוכח קביעת המפקחת על הבנקים כי קיים חשש ממשי לפגיעה בבריאות הציבור, רשאי התאגיד הבנקאי לקבוע כי לא כל הסניפים יהיו פתוחים לקהל, ובלבד ש:

(1) שיעור הסניפים שיהיו פתוחים לקהל לא יפחת מ- 25% מהמספר הכולל של סניפי התאגיד הבנקאי (להלן – סניפי קהל);

(2) התאגיד הבנקאי יקבע את סניפי הקהל בהתחשב בפיזור גיאוגרפי נאות של הסניפים וביכולתם לספק שירותים בנקאיים לציבור רחב של לקוחות;

(3) סניפי הקהל יתנו לפחות אותם שירותים אשר אינם ניתנים לביצוע בערוצים דיגיטליים וטלפוניים, והשירותים יינתנו גם ללקוחות התאגיד הבנקאי שאינם לקוחות אותו הסניף;

(4) התאגיד הבנקאי יפרסם על דלת כל סניף שנסגר את פרטי סניף הקהל הקרוב אליו ומספר הטלפון של המוקד הטלפוני של התאגיד הבנקאי, וכן יפרסם באתר האינטרנט ובאמצעים נוספים שיבחר את רשימת סניפי הקהל.

(ב) בכפוף לאמור בסעיף קטן (א), תאגיד בנקאי רשאי לקבוע כי סניפי הגרעין כאמור בסעיף 13, כולם או חלקם, יהיו סניפי קהל.

(ג) האמור בסעיף זה כפוף להנחיות הרשויות המוסמכות.

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 367 בנושא בנקאות בתקשורת ומספר 420

בנושא משלוח הודעות בתקשורת

13. על אף האמור בסעיף 28 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367, וסעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 420, תאגיד בנקאי רשאי לשלוח בערוצי בנקאות בתקשורת הודעות ללקוחותיו המציעות להם להצטרף לשירותים אלו ומנחות אותם כיצד לבצע זאת, גם אם הלקוח אינו צד להסכם בנקאות בתקשורת בערוצים שההודעה נשלחה באמצעותם. כמו כן, תאגיד בנקאי רשאי לשלוח בערוצי בנקאות בתקשורת ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב אחר שהונפק על ידי אותו התאגיד, הודעות אשר מציעות להם להנפיק כרטיס חיוב.

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 439 בנושא חיובים על פי הרשאה

14. על אף האמור בסעיפים 7(א) ו-8(א) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 439, תאגיד בנקאי רשאי לקבל מלקוח הוראה לביטול חיוב מסוים בהרשאה לחיוב חשבון והרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון, ובלבד שהשיחה תתועד.

תוקף והוראת מעבר

15. תוקף ההוראה עד יום י"ב באלול התש"ף (30 בספטמבר 2020), ורשאי המפקח, באישור הנגיד, להאריך את תוקף ההוראה לתקופה נוספת שלא תעלה על 6 חודשים (להלן – תום תוקף ההוראה).

16. על אף האמור בסעיף 15, תחול ההקלה שנקבעה בסעיפים 3.א. ו-8 עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה, ובלבד ש:

16.1 לעניין סעיף 3.א. - יחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם;

16.2 לעניין סעיף 8- שיעור החבות לא יעלה על השיעור במועד תום תוקף ההוראה.

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
18/03/2020	חוזר מקורי	1	2611
31/03/2020	עדכון	2	2612